

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΟ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 1980

ΖΗΤΗΣΗ—ΠΑΡΑΓΩΓΗ—ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ—ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ— ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ—ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ—ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ—ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Του Ίνστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Έρευνών

Ἡ ἔκθεση αὐτὴ καταρτίζεται ἀπὸ τὸ Ίνστιτούτο στὸ τέλος κάθε τριμήνου. Σκοπὸ ἔχει τὴν ἐνημέρωση τῶν μελῶν καὶ συνεργατῶν τοῦ ἐπὶ τῆς πορείας τῆς οἰκονομίας καὶ ἰδίως τῶν μεγεθῶν ἐκείνων τὰ ὁποῖα συνδέονται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τὴ δραστηριότητα στὸ βιομηχανικὸ τομέα.

Ἡ ἔκθεση ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀνάλυση καὶ ἀξιολόγηση τῶν πληροφοριῶν γιὰ τὶς τρέχουσες ἐξελίξεις περιλαμβάνει ἐπίσης τὶς ἐκτιμήσεις καὶ προβλέψεις τοῦ Ίνστιτούτου σχετικὰ μὲ τὴν πορεία τῶν βασικῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν στὸ τρίμηνο ποὺ ἀκολουθεῖ.

Οἱ πηγὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀντλοῦνται τὰ στοιχεῖα στὰ ὁποῖα βασίζεται ἡ Ἐκθεση εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἑλλάδος, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σύνδεσμος Ἑλληνικῶν Βιομηχανιῶν, τὸ Ἴδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ ἄλλοι ὀργανισμοί. Ἀπὸ τὸ IOBE χρησιμοποιοῦνται ἡ μηνιαία Ἐρευνα Οἰκονομικῆς Συγκυρίας καθὼς καὶ οἱ δείκτες ἀποδοτικότητας τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας ποὺ καταρτίζει τὸ Ίνστιτούτο.

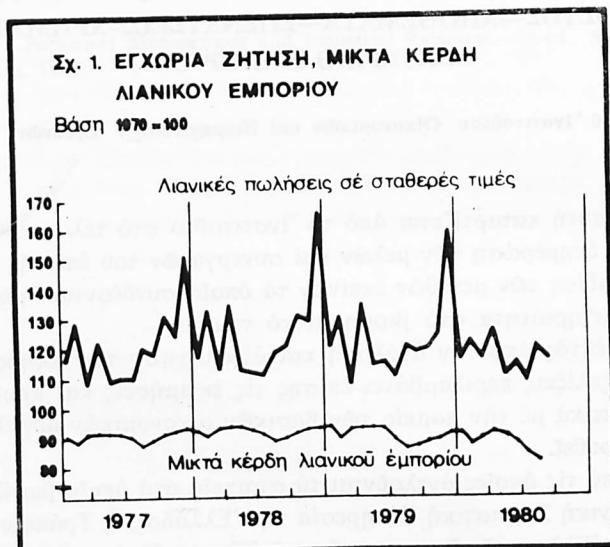
I. ΖΗΤΗΣΗ

Κατὰ τὸ γ' τρίμηνο τοῦ ἔτους, ἡ συνολικὴ ζήτηση δὲν παρουσίασε οὐσιώδη βελτίωση. Καὶ τὴν περίοδο αὐτὴ ἐξακολούθησε νὰ παραμένει χαλαρὴ ἐπηρεαζόμενη ἀπὸ ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς παράγοντες.

1. ΕΓΧΩΡΙΑ ΖΗΤΗΣΗ. Ἡ ἐγχώρια ζήτηση παρέμεινε ἰδιαίτερα χαλαρὴ καὶ τὸ τρίτο τρίμηνο τοῦ ἔτους ἐπηρεαζόμενη δυσμενῶς ἀφενὸς ἀπὸ τὴ μείωση

της επενδυτικής δαπάνης και άφετέρου από την αδυναμία της καταναλωτικής ζήτησης. Καθώς δέν διαφαινονται προοπτικές άμεσης βελτιώσεως κατά τó τελευταίο τρίμηνο τού 1980, ύπολογίζεται ότι όλόκληρο τó έτος ή έγχώρια ζήτηση θά κινηθεί σε επίπεδα έλαφρώς κατώτερα από εκείνα τού 1979.

Η μείωση της καταναλώσεως προκύπτει σαφώς από την εξέλιξη τού δείκτη άξιας λιανικών πωλήσεων σε σταθερές τιμές, ό όποιος τόν Αύγουστο 1980 κινήθηκε σε επίπεδο κατά 0,7 % χαμηλότερο από τó αντίστοιχο επίπεδο τού Αύγουστου 1979. Συνολικά όλόκληρο τó όκτάμηνο, τó πραγματικό μέγεθος τών λιανικών πωλήσεων μειώθηκε κατά 2,1 % περίπου έναντι τού όκταμήνου τού προηγούμενου έτους.

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Έπεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

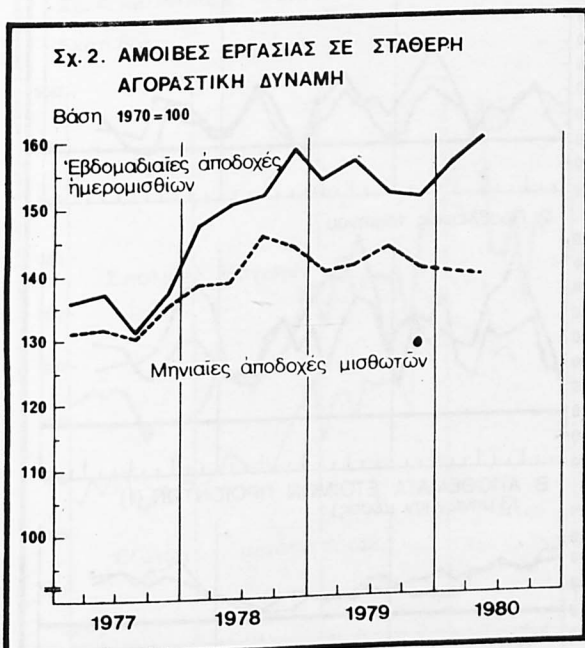
Έξάλλου, σύμφωνα με τις έκτιμήσεις της μηνιαίας έρευνας Οικονομικής Συγκυρίας, οί πωλήσεις τών βιομηχανιών καταναλωτικών και ένδιαμέσων αγαθών παρουσίασαν χαλαρότητα στη διάρκεια όλόκληρου τού όκταμήνου, με ένδείξεις έλαφρώς ανακάμψεως μόνον κατά τόν Σεπτέμβριο - Όκτώβριο.

Η μείωση της καταναλωτικής ζήτησεως προήλθε κυρίως από την ύποχώρηση τού πραγματικού διαθεσίμου εισοδήματος, ή όποια καθ' όλες τις ένδείξεις συνεχίσθηκε και κατά τó τρίτο τρίμηνο τού 1980. Λεπτομερή στοιχεία για την εξέλιξη τών εισοδημάτων στους έπιμέρους τομείς της οίκονομίας δέν είναι τή στιγμή αυτή διαθέσιμα. Ύπολογίζεται πάντως, ότι όλες σχεδόν οί κατηγορίες εισοδημάτων παρουσιάζουν άνοδο βραδύτερη από εκείνη τού τιμαρίθμου, με άποτε-

λεσμα την υποχώρηση του πραγματικού εισοδήματος, πρό παντός του κατά κεφαλή διαθεσίμου εισοδήματος.

Ἐξαιρέση ἀπὸ τὴ γενικὴ αὐτὴ τάση παρουσιάζουν οἱ ἡμερομίσθιοι τῆς βιομηχανίας, τῶν ὁποίων τὸ εισόδημα φαίνεται νὰ διατήρησε τὴν ἀγοραστικὴ του δύναμη, τουλάχιστον μέχρι τὸ τέλος τοῦ α' ἔξαμήνου τοῦ ἔτους γιὰ τὸ ὁποῖο ὑπάρχουν θετικὰ στοιχεῖα.

Συγκεκριμένα, στὸ δεύτερο τρίμηνο τοῦ ἔτους οἱ μέσες ὀνομαστικὲς ἐβδομαδιαῖες ἀποδοχὲς τῶν ἡμερομισθίων ἐργατῶν ἔφθασαν τὶς 4.242 δραχμές, ἀξήθηκαν δηλαδή, σὲ σύγκριση μὲ τὴν ἀντίστοιχη περίοδο τοῦ 1979, κατὰ 27,9%. Ἡ ἄνοδος αὐτὴ εἶναι ἰδιαίτερα ταχεῖα ἐὰν συγκριθεῖ μὲ τοὺς ἀντίστοιχους ρυθμοὺς

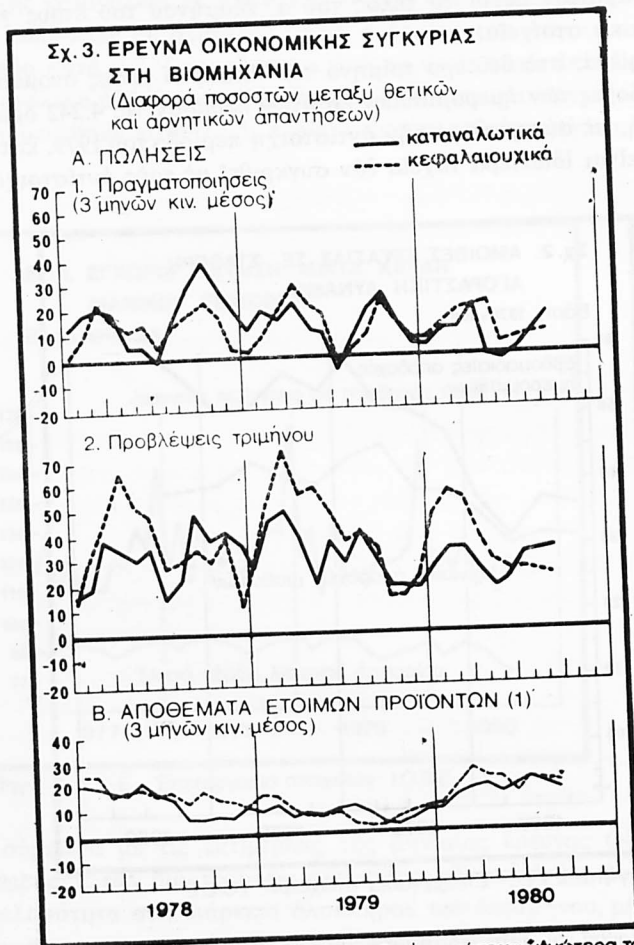

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ἐπεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

πὺ εἶχαν σημειωθεῖ τὰ τρία προηγούμενα ἔτη: 20,8% τὸ 1979, 24,3% τὸ 1978 καὶ 20,5% τὸ 1977. Χάρη στὴν ἔντονη αὐτὴ ἄνοδο, ἡ ὁποία ἦταν ταχύτερη ἀπὸ τὴν αὔξηση τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ, οἱ πραγματικὲς (ἀποπληθωρισμένες) ἀποδοχὲς τῶν ἡμερομισθίων ἐμφανίζονται στὸ τέλος τοῦ α' ἔξαμήνου τοῦ 1980 αὐξημένες κατὰ 1,9% ἔναντι τοῦ 1979. Καὶ ἐδῶ ὅμως παρατηρεῖται ἔντονη ἐπιβράδυνση τοῦ ἀνοδικοῦ ρυθμοῦ τῶν πραγματικῶν ἀμοιβῶν, οἱ ὁποῖες τὸ μὲν 1979 εἶχαν αὐξηθεῖ κατὰ 3,6% τὸ δὲ 1978 κατὰ 9,3%.

Αντίθετα, όμως, ή άλλη κατηγορία εισοδημάτων στη βιομηχανία, οι μηνιαίες αποδοχές των μισθωτών παρουσιάζουν, το δεύτερο τρίμηνο του 1980, μία ελαφρά μείωση της αγοραστικής τους δύναμης, κατά 1,2%.

Εάν ληφθεί υπόψη ότι οι εξελίξεις των εισοδημάτων στις άλλες κατηγορίες,

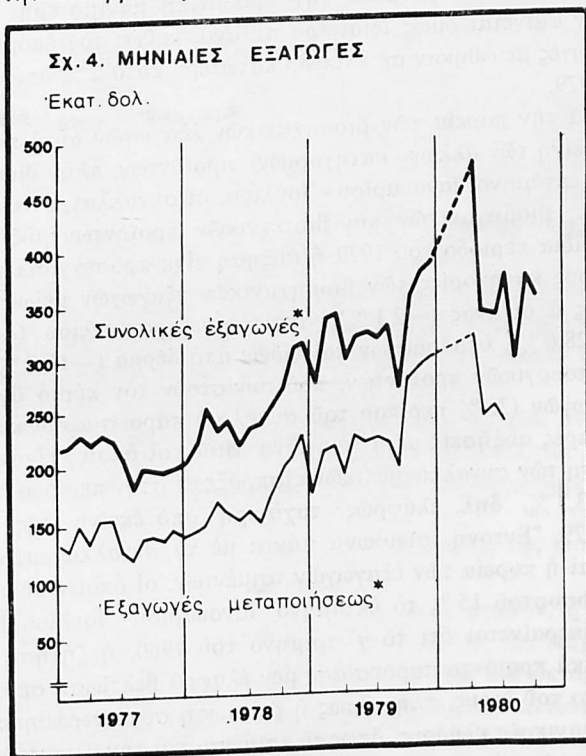
(1) Διαφορά μεταξύ των ποσοστών των απαντήσεων "Ανώτερα του κανονικού" (+) και "Κατώτερα του κανονικού" (-)

Πηγή: Ι.Ο.Β.Ε. Μηνιαία Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας

πλην της βιομηχανίας παρουσιάζονται τα τελευταία χρόνια συστηματικά μετριопαθέστερες και με την εύλογο προϋπόθεση ότι ή τάση αυτή συνεχίζεται και έφετος, εκτιμάται ότι ή μέση πραγματική άμοιβή της εργασίας, σε όλους σχεδόν τους τομείς, παρουσιάζει την περίοδο αυτή μικρή μείωση.

Ἡ μείωση τοῦ πραγματικοῦ εισοδήματος, σὲ συνδυασμὸ μάλιστα μὲ τὴν ἐπίδραση ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ διαθέσιμου εισοδήματος τῆς ἀξανομένης δημοσιονομικῆς ἀπορροφήσεως ποὺ δημιουργεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ ἔντονος ρυθμὸς πληθωρισμοῦ σὲ σχέση μὲ τὸ ἀμετάβλητον τῶν συντελεστῶν τῆς φορολογίας εισοδήματος, εἶναι καὶ ὁ κύριος παράγων τῆς καταγραφόμενης ὑποχώρησεως τῆς ἐγχώριας ἰδιωτικῆς ζητήσεως, ἰδιαίτερα δὲ τῆς καταναλωτικῆς.

2. ΖΗΤΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἡ ζήτηση τοῦ ἐξωτερικοῦ κατὰ τὸ γ' τρίμηνο τοῦ 1980, ἐκτιμᾶται ὡς ἰδιαίτερα ἀδύναμη ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν νὰ συμβάλει οὐσιαστικὰ στὴν ἐνθάρρυνση τῆς παραγωγῆς.

Πηγή Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος

* Λόγω ἐλλείψεως ἀναλυτικῶν μηνιαίων στοιχείων γιὰ τὸ α' τρίμηνο 1980, οἱ παρατηρήσεις Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου βασίζονται σὲ κατὰ προσέγγιση ὑπολογισμούς. Ἡ κάθεται πτώση ὀφείλεται στὴν καθυστέρηση τῶν συναλλαγματικῶν διακανονισμῶν λόγω τῆς ἀπεργίας τῶν τραπεζικῶν κατὰ τὴν περίοδο αὐτή.

Σύμφωνα μὲ τὶς ἐνδείξεις ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν πορεία τῶν συναλλαγματικῶν στοιχείων, συνυπολογίζοντας καὶ τὴν ἄνοδο τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγομένων εἰ-

δών, ο όγκος των εξαγομένων προϊόντων μέχρι τον μήνα Σεπτέμβριο, δεν πρέπει να αυξήθηκε περισσότερο από 3 %.

Συγκεκριμένα στη διάρκεια του έναεμήνου Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τις εισαγωγές αυξήθηκαν μόνο κατά 10,1%, ενώ στην αντίστοιχη περυσινή περίοδο η άνοδος είχε υπερβεί το 33 %. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί, ότι το Σεπτέμβριο του 1980, παρατηρείται κάποια έξαρση στην πορεία των εξαγωγών, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 25,1 % έναντι του προηγούμενου μήνα, και κατά 38,2% σε σχέση με το επίπεδό τους του 1979. Δεν είναι όμως δυνατό να υπολογισθεί εάν η παρατηρούμενη βελτίωση είναι απλώς συγκυριακό φαινόμενο ή αντανακλά την προοπτική μονιμότερης ανάκαμψως. Το τελευταίο δεν φαίνεται όμως ιδιαίτερα πιθανό, καθώς τον επόμενο μήνα Οκτώβριο οι εξαγωγές μειώθηκαν σε επίπεδο κατώτερο κατά 2 % από τον αντίστοιχο μήνα του 1979.

Όσον αφορά την πορεία των βιομηχανικών εξαγωγών αυτή παρουσιάζεται ταχύτερη από εκείνη των άλλων κατηγοριών προϊόντων, πλην όμως βραδύτερη από το 1979. Το έπτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου, οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τις εξαγωγές βιομηχανικών και βιοτεχνικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 20,7 %, ενώ την ίδια περίοδο του 1979 η αύξηση είχε προσεγγίσει το 30 %.

Στις επιμέρους κατηγορίες των βιομηχανικών εξαγωγών μείωση παρουσιάζουν οι εξαγωγές αλουμίνιας (-2,1 %), νικελίου-σιδηρονικελίου (-48,8 %), σιδηροφύλλων (-28,6 %), υποδημάτων και ειδών από δέρμα (-11,2 %). Οι εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, που συνιστούν τον κύριο όγκο των βιομηχανικών εξαγωγών (35 % περίπου του συνόλου) παρουσιάζουν κάποια ανάσπαση, με σοβαρές αυξήσεις μετά τον μήνα Μάιο, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την αύξηση των συναλλαγματικών εισπράξεων στην περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου κατά 23,3 %, δηλ. ελαφρώς ταχύτερη από εκείνη της αντίστοιχης περιόδου του 1979. Έντονη, σύμφωνα πάντα με τα συναλλαγματικά στοιχεία, παρουσιάζεται και η πορεία των εξαγωγών τσιμεντών, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 30,6 %, έναντι ποσοστού 15 % το έπτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου 1979.

Γενικώς συμπεραίνεται ότι το γ' τρίμηνο του 1980, η ζήτηση εξωτερικού για τα βιομηχανικά προϊόντα παρουσίασε μόν ελαφρά βελτίωση σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του έτους, πλην όμως η βελτίωση συγκεντρώθηκε σε όρισμένους μόνο βιομηχανικούς κλάδους, όπως τα τσιμεντά και την κλωστοϋφαντουργία, ενώ σε άλλους, κυρίως δε στη βασική μεταλλουργία, η ζήτηση του εξωτερικού είχε μειωτική επίδραση.

II. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Συνεχίσθηκε και κατά τρίτο το τρίμηνο του έτους η βραδεία πορεία της βιομηχανικής παραγωγής. Υπολογίζεται, ότι, στην περίοδο αυτή, το επίπεδο της

βιομηχανικής παραγωγής ήταν ελαφρώς κατώτερο από το αντίστοιχο του τρίτου τριμήνου του 1979.

Ειδικότερα, τον Αύγουστο, που είναι και ο τελευταίος μήνας για τον οποίο υπάρχουν στοιχεία, ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής ήταν κατά 3,4 % μειωμένος έναντι του Αύγουστου 1979, αλλά και σημαντικά κατώτερος από το επίπεδο του του προηγούμενου μήνα. Έτσι, κατά μέσο όρο της περιόδου Ιανουαρίου - Αύγουστου 1980, το επίπεδο της βιομηχανικής παραγωγής παρουσιάζεται σχεδόν στάσιμο (αύξηση μόλις 0,2 %) σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Σύμφωνα δε με τα αποτελέσματα της μηνιαίας Έρευνας Οικονομικής Συγκυρίας ή παραγωγή τους επόμενους δύο μήνες Σεπτέμβριο, Οκτώβριο δεν παρουσιάζει ουσιαστική βελτίωση.

Οι επιπτώσεις της μειωμένης καταναλωτικής ζήτησεως γίνονται ιδιαίτερα εμφανείς στην πορεία της παραγωγής καταναλωτικών αγαθών, ή οποια καθ' όλην τη διάρκεια του οκταμήνου Ιανουαρίου - Αύγουστου παρουσιάζει συνεχή υποχώρηση. Έξάλλου, οι μικρές αυξήσεις, που σύμφωνα με τις ενδείξεις της έρευνας Οικονομικής Συγκυρίας, εμφανίστηκαν το Σεπτέμβριο - Οκτώβριο δεν ήταν αρκετά ισχυρές για να αντιστρέψουν την τάση.

Οι δυσμενείς επιπτώσεις της ύφεσεως της ζήτησεως άρχισαν εξάλλου να γίνονται αισθητές και στη κατηγορία των βιομηχανικών διαρκών καταναλωτικών αγαθών, οι οποίες μέχρι τα μέσα του 1980 είχαν παρουσιάσει σοβαρή άνοδο της παραγωγής τους.

Τέλος, η παραγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών παρουσιάζει άνοδο, που είναι όμως βραδύτερη από το προηγούμενο έτος, καθώς επηρεάζεται άμεσα από την αδυναμία της επενδυτικής ζήτησεως και ειδικότερα της οικονομικής δραστηριότητας.

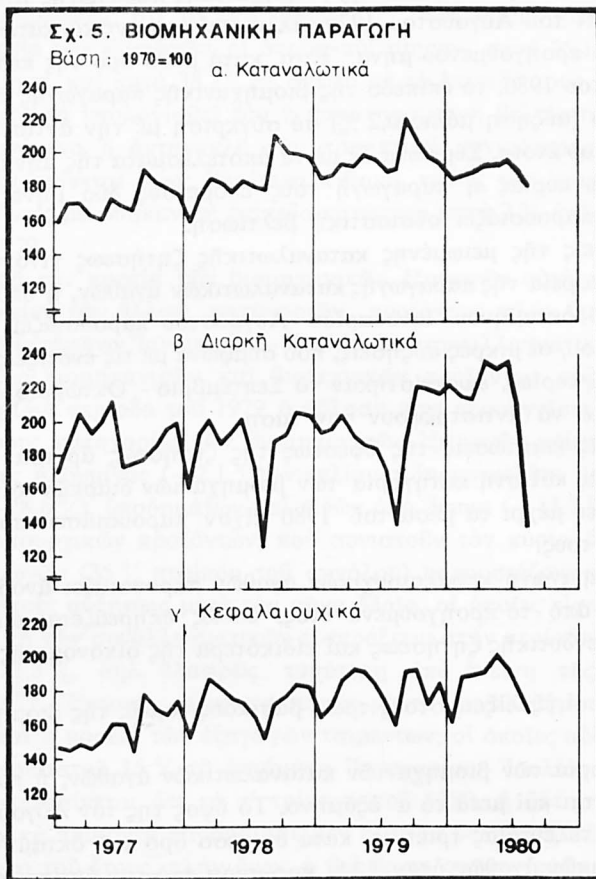
Αναλυτικά, οι εξελίξεις στους τρεις βασικούς τομείς της βιομηχανίας ήταν οι ακόλουθες.

Στην κατηγορία των βιομηχανικών καταναλωτικών αγαθών, η παραγωγή συνέχισε να μειώνεται και μετά το α' εξάμηνο. Το ύψος της τον Αύγουστο ήταν το χαμηλότερο της τελευταίας τριετίας, κατά δε μέσο όρο του οκταμήνου η παραγωγή καταναλωτικών αγαθών ήταν 3,2 % κατώτερη από την αντίστοιχη του 1979. Η αδυναμία αυτή φαίνεται να συνεχίστηκε και καθ' όλο το γ' τρίμηνο.

Έντονη ήταν η υποχώρηση στον κλάδο τροφίμων, του οποίου η παραγωγή ήταν, την περίοδο Ιανουαρίου - Αύγουστου 1980, 6,3 % κατώτερη από την αντίστοιχη περίοδο του 1979. Μειωμένη εμφανίζεται η παραγωγή και στους κλάδους ειδών επενδύσεως - υποδήσεως (-3 %), καθώς και στην ύφαντουργία (-3,5 %).

Οι παραπάνω κλάδοι επηρεάζονται έντονα από την ύφεση της εγχώριας ζήτησεως, ή οποια δεν προβλέπεται ότι θα υποχωρήσει έως το τέλος του έτους. Στην ύφαντουργία, οι προοπτικές, όπως προκύπτουν από την έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας, είναι αδύναμες. Κάπως πιο αισιόδοξες είναι οι αναμενόμενες

έξελιξεις τής παραγωγής στόν κλάδο ειδών ένδύσεως - ύποδύσεως, όχι όμως άρκετά ίσχυρες για να δικαιολογήσουν πρόβλεψη ουσιώδους ανακάμψεως σέ όλη τήν κατηγορία τών βιομηχανιων καταναλωτικων αγαθων. Έκτιμάται ότι ή εξέ-

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

λιξη τής παραγωγής καταναλωτικων αγαθων θα είναι και τó τελευταίο τρίμηνο τού έτους χαλαρή, συνολικά δέ για όλο τó 1980 ή παραγωγή καταναλωτικων αγαθων θα είναι κατά 2-3% χαμηλότερη από τó 1979.

Ή παραγωγή τών βιομηχανιων διαρκων καταναλωτικων αγαθων, είχε παρουσιάσει τó α' εξάμηνο τού έτους συνεχή και έντονη επίταχυνση, με αποτέλεσμα να καταγραφεί μέση αύξηση τής τάξεως τού 22%. Από τόν Ιούλιο όμως και μετά άρχισαν να γίνονται έμφανή σημεία χαλαρότητας: Τόν Ιούλιο ή παραγωγή

διαρκών καταναλωτικών αγαθών έπεσε σέ επίπεδα χαμηλότερα από τόν Ιούνιο καί τόν Αύγουστο, ή μείωση αὐτή ἐντάθηκε σοβαρά (—34,5 % ἔναντι τοῦ Ἰουλίου, πολὺ ταχύτερη ἀπὸ τὴν συνήθη ἐποχική). Ἐτσι, ἡ παραγωγή διαρκών καταναλωτικών αγαθών τὸν Αύγουστο κινήθηκε σέ επίπεδο χαμηλότερο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ Αὐγούστου 1979 κατὰ 2,2 %. Πάντως, ἡ μέση ἐτήσια ἄνοδος τοῦ ὀκταμήνου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι σημαντική (+14.6 %), λόγω τῶν ἐντόνων αὐξήσεων πού σημειώθηκαν τοὺς προηγούμενους μῆνες.

Ἡ ἐπιβράδυνση τῆς ἀνόδου στὴν παραγωγή διαρκών καταναλωτικών αγαθών πού ἐπισημαίνεται τοὺς δύο τελευταίους μῆνες προέρχεται κυρίως ἀπὸ σοβαρὴ μείωση τῆς παραγωγῆς στὸν κλάδο ἐπίπλων, πού ἔφθασε τὸ 12,7 % κατὰ μέσο ὄρο τοῦ ὀκταμήνου Ἰανουρίου - Αὐγούστου 1980, ἔναντι τῆς ἀντίστοιχης περιόδου τοῦ 1979. Ἀντίθετα, στὸν ἄλλο σημαντικὸ κλάδο τῆς κατηγορίας, τίς ἠλεκτρικὲς οἰκιακὲς συσκευές, ἡ παραγωγή συνέχισε νὰ εἶναι ἔντονα ἀνοδική καί τοὺς δύο τελευταίους μῆνες πού ὑπάρχουν στοιχεῖα. Συνολικὰ τὸ ὀκτάμηνο Ἰανουαρίου - Αὐγούστου 1980 ἡ παραγωγή στὸν κλάδο ἠλεκτρικῶν μηχανῶν καί συσκευῶν (στὸν ὁποῖο περιλαμβάνονται καί οἱ οἰκιακὲς) αὐξήθηκε κατὰ 19,3 % ἔναντι τοῦ ἀντίστοιχου ὀκταμήνου τοῦ 1979.

Ἡ διαφοροποίηση τῶν ἐξελίξεων στοὺς δύο κυριότερους κλάδους τῆς κατηγορίας τῶν βιομηχανιῶν διαρκών καταναλωτικῶν αγαθῶν, προέρχεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὰ μὲν ἐπιπλα ἐπηρεάζονται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὴν ἐγχώρια ζήτηση, ἡ ὁποία παρουσιάζεται ἰδιαίτερα ἀσθενής, ἐνῶ στὴν περίπτωση τῶν ἠλεκτρικῶν συσκευῶν μέρος τῆς παραγωγῆς κατευθύνεται στὸ ἐξωτερικὸ καί κατὰ συνέπεια ἐπηρεάζεται ἀπὸ τίς συνθήκες πού ἐπικρατοῦν στὴν ἐξωτερικὴ ζήτηση.

Μὲ τὰ ὑπάρχοντα δεδομένα ἐκτιμᾶται ὅτι τοὺς τελευταίους μῆνες τοῦ 1980 ἡ παραγωγή τῶν βιομηχανιῶν διαρκών καταναλωτικῶν αγαθῶν θὰ συνεχίσει νὰ ἐπιβραδύνεται. Συνολικὰ δὲ ὁλόκληρο τὸ ἔτος ἡ παραγωγή τους θὰ εἶναι αὐξημένη μὲν σέ σύγκριση μὲ τὸ προηγούμενο ἔτος, ὄχι ὅμως τόσο ἔντονα ὅσο προεξοφλοῦσαν οἱ ἔως τώρα ἐξελίξεις.

Ἡ παραγωγή στὴν κατηγορία τῶν βιομηχανιῶν κεφαλαιουχικῶν αγαθῶν παρουσιάζει ἐπιβράδυνση στὴ διάρκεια τῆς περιόδου Ἰανουαρίου - Αὐγούστου. Ἡ ἐξέλιξη αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθεῖ σέ δύο βασικὲς αἰτίες : Πρῶτον, στὴν προαναφερθεῖσα ἐξασθένηση τῆς ἐγχώριας ζητήσεως, ἡ ὁποία συνδέεται μὲ τὴ χαλαρότητα τῆς ἐπενδυτικῆς δραστηριότητας, εἰδικότερα δὲ μὲ τὴν ὑφεση στίς κατασκευές καί, δεύτερον, στὴ μείωση τῆς ζητήσεως ἐξωτερικοῦ γιὰ κεφαλαιουχικά ἀγαθά, κυρίως προϊόντα τῆς βασικῆς μεταλλουργίας.

Καί στοὺς δύο μῆνες μετὰ τὸν Ἰούνιο συνεχίστηκε ἡ χαλαρότητα στὴν παραγωγή τῆς βασικῆς μεταλλουργίας, μὲ ἀποτέλεσμα, κατὰ τὸ ὀκτάμηνο, τὸ μέσο ἐπίπεδο τῆς παραγωγῆς στὸν κλάδο αὐτὸ νὰ παραμείνει στάσιμο, στὸ ὕψος τοῦ 1979 (αὐξηση 0,4 %). Ἐξάλλου, στὸν κλάδο προϊόντων ἀπὸ μὴ μεταλλικὰ ὀρυκτὰ ἡ παραγωγή, στὴν ἴδια περίοδο, παρὰ τὴν ὑφεση τῆς οἰκοδομικῆς δραστη-

ριότητας αυξήθηκε ελαφρώς ταχύτερα από πέρυσι (7 % έναντι 6,3 %), επηρεαζόμενη κυρίως από την ευνοϊκή πορεία των εξαγωγών τσιμέντου.

III. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΤΟΙΜΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων της βιομηχανίας κινήθηκαν και το γ' τρίμηνο του έτους σε επίπεδα ελαφρώς ανώτερα από το κανονικό. Ειδικότερα στο τέλος Σεπτεμβρίου τα αποθέματα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των βιομηχανιών, βρέθηκαν σε επίπεδο αρκετά υψηλότερο από το κανονικό.

Η ελαφρά διόγκωση των αποθεμάτων συνδέεται όπωσδήποτε με τη χαλαρή πορεία της ζήτησεως. Καθώς όμως βραδυπορεί και ο ρυθμός της παραγωγής, θα πρέπει να αναμένεται κατά τους προσεχείς μήνες επάνοδος των αποθεμάτων στα κανονικά τους επίπεδα.

Η υποχώρηση της καταναλωτικής ζήτησεως είχε άμεσο αντίκτυπο στα αποθέματα των βιομηχανιών καταναλωτικών αγαθών, τα όποια ενώ στο β' τρίμηνο είχαν υποχωρήσει ελαφρά, καθ' όλη τη διάρκεια του γ' τριμήνου κινήθηκαν σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των βιομηχανιών, τα αποθέματα καταναλωτικών αγαθών ήταν υψηλότερα σε σχέση τόσο με το β' τρίμηνο του έτους, όσο και με τα αποθέματα στις άλλες δύο κατηγορίες της βιομηχανίας. Δεν φαίνεται εξάλλου ότι θα υπάρχει υποχώρηση των αποθεμάτων τους προσεχείς μήνες. Και τον Οκτώβριο, για τον οποίο υπάρχουν στοιχεία, τα αποθέματα καταναλωτικών αγαθών διατηρήθηκαν σε σχετικώς υψηλά επίπεδα.

Τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων εκτιμώνται αρκετά υψηλά και στην κατηγορία των βιομηχανιών κεφαλαιουχικών αγαθών κατά το γ' τρίμηνο του έτους. Διαφαίνεται όμως έδω ελαφρά τάση υποχωρήσεως τον Οκτώβριο.

Τέλος, στην κατηγορία των βιομηχανιών ενδιάμεσων αγαθών, τα αποθέματα, επηρεαζόμενα από τις σχετικώς ευνοϊκότερες εξελίξεις παραγωγής και πωλήσεων, παρέμειναν και κατά τη διάρκεια του γ' τριμήνου στα «κανονικά» τους επίπεδα. Τόν δε Οκτώβριο εκτιμάται ότι μειώθηκαν ακόμη περισσότερο φθάνοντας σε επίπεδα αρκετά κατώτερα και από το «κανονικό».

IV. ΕΡΓΑΤΙΚΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ

1. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: Το γ' τρίμηνο του 1980, η απασχόληση στη βιομηχανία βελτιώθηκε κάπως. Συγκεκριμένα, οι επιβραδυντικές τάσεις που είχαν επισημανθεί από τα μέσα του 1979 αποδυναμώθηκαν στη διάρκεια του τριμήνου, με εξαίρεση τον Αύγουστο. Τόν Σεπτέμβριο δέ, το επίπεδο της βιομηχανικής απασχολήσεως ήταν αυξημένο σε σχέση με τόν Σεπτέμβριο 1979 κατά 2,2%. Συνολικά ή μέση απασχόληση του γ' τριμήνου ήταν 1,4 % ανώτερη από το γ' τρίμηνο του 1979, ενώ ή μέση άνοδος του έννεαμήνου Ίανουαρίου - Σεπτεμβρίου 1980 ήταν

0,9% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 1979. Συγκριτικά αναφέρεται ότι η αντίστοιχη αύξηση του 1979 ήταν 3,4%.

Καθ' όλες τις ενδείξεις όμως η βελτίωση αυτή της απασχολήσεως είναι άπλωσ παροδική. Σύμφωνα με τις προβλέψεις των βιομηχανιών που διατυπώνονται στην έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE, οι προοπτικές για τη βιομηχανική απασχόληση τούσ τελευταίους μήνες του 1980 παρουσιάζονται ιδιαίτέρως άσθενείς, είναι δέ ένδεχόμενο νά σημειωθεί και ύποχώρηση του άριθμού τών απασχολουμένων. Έκτιμάται ότι η βιομηχανική απασχόληση καθ' όλο τó 1980 θά κυμανθεί στá ίδια με τόν προηγούμενο χρόνο επίπεδα, χωρίς νά μπορεί νά άποκλεισθεί και η πιθανότητα μικρής μειώσεως.

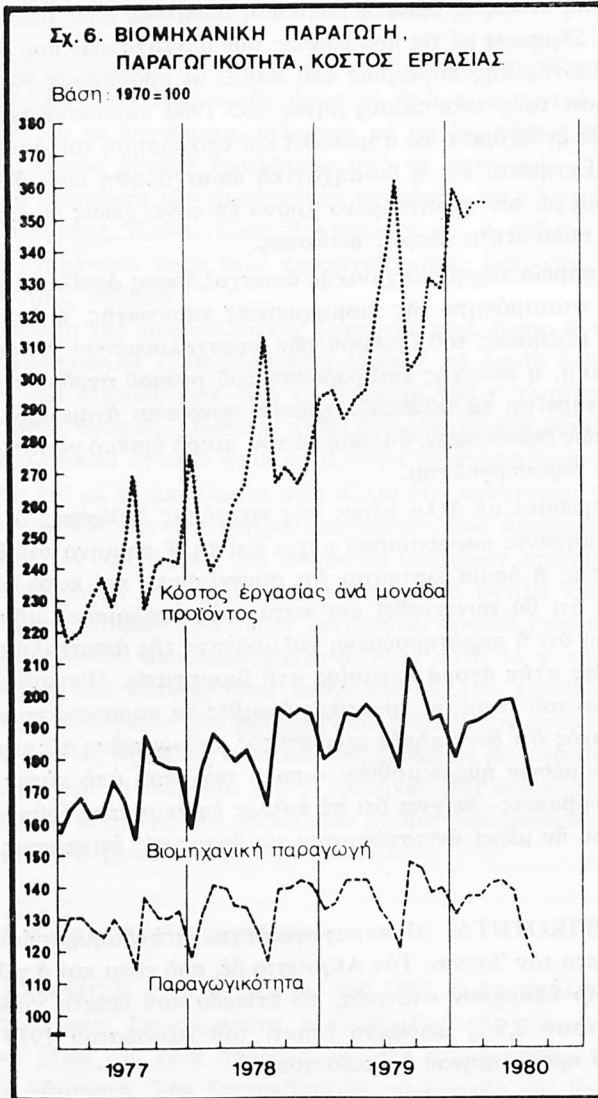
Η χαλαρή πορεία τής βιομηχανικής απασχολήσεως όφείλεται έν μέρει στην παρατηρούμενη στασιμότητα τής βιομηχανικής παραγωγής, η όποία περιορίζει τις δυνατότητες αύξήσεως του άριθμού τών απασχολουμένων. Σε μιá μακροχρονιότερη προοπτική, η συνεχής επιβράδυνση του ρυθμού άνóδου τής απασχολήσεως, πού παρατηρείται τά τελευταία χρόνια, συνδέεται άναμφίβολα και με τήν χαλαρή πορεία τών επενδύσεων, δηλαδή με τόν μικρό άριθμό νέων εύκαιριών απασχολήσεως πού δημιουργούνται.

Όπως σημειώθηκε σε άλλο μέρος τής παρούσας έκθέσεως, οί όνομαστικές άμοιβές στη βιομηχανία παρουσίασαν μέχρι και τó β' τρίμηνο του έτους ιδιαίτέρως ταχεία πορεία, η όποία εκτιμάται ότι συνεχίσθηκε και κατά τó γ' τρίμηνο, ύπολογίζεται δέ ότι θά συνεχισθεί και κατά τούς ύπόλοιπους μήνες του 1980. Φαίνεται, δηλαδή ότι η παρατηρούμενη χαλαρότητα τής απασχολήσεως δέν επηρεάζει τις άμοιβές στην άγορά εργασίας στη βιομηχανία. Έκτιμάται ότι και τó τελευταίο τρίμηνο του έτους, οί έργατικές άμοιβές θά παρουσιάσουν ταχεία άνοδο, παρά τó γεγονός ότι δέν ύπῆρξε συμβατικώς καθορισμένη αύξηση. Η ταχεία όμως άνοδος τών μέσων ήμερομισθίων —πολύ ταχύτερη άπό αυτήν πού όρισαν οί συλλογικές συμβάσεις—δείχνει ότι σε πολλές επιχειρήσεις δόθηκαν διορθωτικές αυξήσεις, πού έν μέρει άντιστάθμισαν τις δυσμενείς επιπτώσεις του πληθωρισμού.

2. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ. Η παραγωγικότητα στη βιομηχανία υπέστη σοβαρές μειώσεις μετά τόν Ιούνιο. Τόν Αύγουστο δέ, πού είναι και ó τελευταίος μήνας για τόν όποίο ύπάρχουν στοιχεία, τó επίπεδο του δείκτη παραγωγής ανά απασχολούμενο ήταν 2,9% μειωμένο έναντι του Αύγούστου 1979 και 16,5% κατώτερο άπό τó πρό τρίμηνο επίπεδό του.

Έξάλλου κατά μέσο όρο τής περιόδου Ιανουαρίου - Αύγούστου 1980, η παραγωγικότητα κινήθηκε σε επίπεδα έλαφρώς κατώτερα (—0,9) άπό εκείνα τής αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους. Δέν ύπάρχουν ενδείξεις ότι είναι πιθανή όποιασδήποτε βελτίωση τής παραγωγικότητας κατά τó τελευταίο τρίμηνο

του έτους. Πάντως πρέπει να θεωρείται βέβαιο, ότι η μέση παραγωγικότητα του 1980 θα είναι κατώτερη από εκείνη του 1979.

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. . Ι.Κ.Α. . Έπεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ.

Οι συνέπειες αυτής της πορείας είναι ιδιαίτερα σοβαρές γιατί δέν περιορίζονται μόνο στο επίπεδο της παραγωγής. Ή μείωση της παραγωγικότητας, ή ό-

ποία μάλιστα συνοδεύθηκε με επιτάχυνση του ρυθμού άνοδου των εργατικών άμοιβών τροφοδοτεί τις ανατιμητικές τάσεις στο κόστος παραγωγής, συνιστώντας κατά το στάδιο αυτό μία από τις σημαντικότερες αιτίες του πληθωρισμού.

3. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ. Η συνεχής και ταχεία άνοδος των εργατικών άμοιβών, σε συνδυασμό με την παρατηρούμενη μείωση της παραγωγικότητας επηρεάζει δυσμενώς το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Ο σχετικός δείκτης τους 4 πρώτους μήνες του 1980 για τους οποίους υπάρχουν στοιχεία παρουσίασε έντονη επιτάχυνση του ρυθμού άνοδου, ο οποίος έφθασε το 25 % τον Άπριλιο έναντι των αντίστοιχων μηνών του προηγούμενου έτους. Κατά μέσο όρο του α' τετραμήνου του 1980 το εργατικό κόστος ανά μονάδα προϊόντος ήταν κατά 22,6 % αυξημένο, ενώ την ίδια περίοδο του 1979 η άνοδος είχε συγκρατηθεί στο 14,2 %.

Η άνοδος του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος θα έχει επιταχυνθεί ακόμα περισσότερο στους επόμενους μήνες, δεδομένου ότι η μόνιμη άμοιβή εργασίας αυξήθηκε ταχύτερα ή δε παραγωγικότητα υποχώρησε περαιτέρω.

V. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η πορεία της επενδυτικής δραστηριότητας δεν φαίνεται να παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1980. Η εικόνα που προκύπτει από τις εξελίξεις του α' εξαμήνου συνοψίζεται στα ακόλουθα :

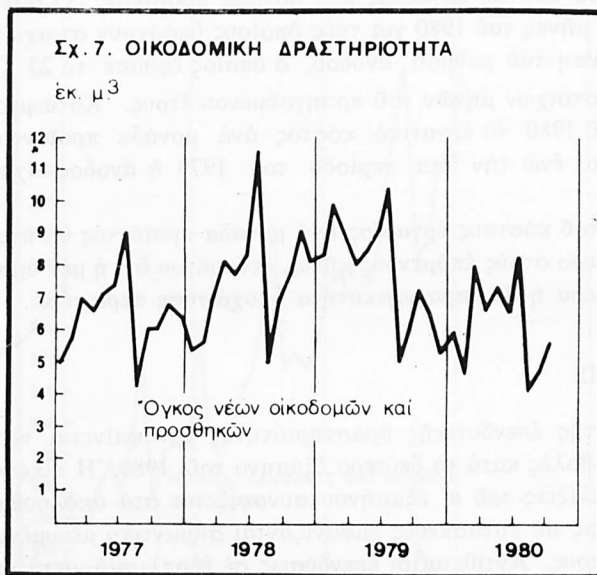
Οι επενδύσεις σε κατασκευές εμφανίζονται σημαντικά μειωμένες έναντι του προηγούμενου έτους. Αντίθετα, οι επενδύσεις σε εξοπλισμό, μετά από υποχώρηση το α' τρίμηνο του έτους, παρουσίασαν σημεία ανάκαμψως στο δεύτερο. Συνολικά, το α' εξάμηνο, οι επενδύσεις και στις δύο κατηγορίες, σε σταθερές τιμές (του 1970), εμφανίζονται κατά 11,6 % μειωμένες έναντι του α' εξαμήνου του 1979. Καθ' όλες δε τις ενδείξεις οι επενδύσεις όλοκληρου τοι έτους θα είναι μειωμένες έναντι του 1979.

1. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ. Οι επενδύσεις σε κατασκευές, στο α' εξάμηνο του έτους, μειώθηκαν σοβαρά. Συγκεκριμένα, σε σταθερές τιμές 1970, οι επενδύσεις σε κατασκευές μειώθηκαν κατά 19 %. Η υποχώρηση επηρέασε όλες τις κατηγορίες των επενδύσεων σε κατασκευές : Οι επενδύσεις σε κατοικίες που αποτελούν και το σημαντικότερο μέρος των συνολικών επενδύσεων σε κατασκευές, μειώθηκαν κατά 15 %, οι επενδύσεις σε λοιπά κτίρια κατά 17,7 % και οι επενδύσεις σε λοιπά έργα και κατασκευές κατά 28,6 %.

Οι ενδείξεις του γ' τριμήνου δεν υποδηλώνουν ότι έχουν άνακοπεί οι πρωτικές τάσεις της κατασκευαστικής δραστηριότητας που σημειώθηκαν στο α' εξάμηνο. Αντίθετα, οι πιθανότητες είναι η κατάσταση να χειροτερεύσει το γ' και δ'

τρίμηνο του 1980. Η εκτίμηση αυτή αφορά κυρίως τις επενδύσεις σε κατοικίες, οι οποίες όπως φαίνεται από την πορεία των άδειων οικοδομήσεως παραμένουν ιδιαίτερα χαλαρές.

Καθ' όλη τη διάρκεια του α' εξαμήνου, οι άδειες οικοδομήσεως—οι οποίες καθορίζουν και την ένταση της οικοδομικής δραστηριότητας μερικούς μήνες

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

μετά—ήταν σημαντικά μειωμένες. Συνολικά όλο το εξάμηνο ο όγκος των οικοδομών, για τις οποίες είχαν εκδοθεί άδειες, έπεσε στις 57.373 μ³, μειώθηκε δηλαδή κατά 27,3 % σε σχέση με το α' εξάμηνο του 1979. Η πρωτική αυτή πορεία συνεχίστηκε άμείωτη και τους επόμενους μήνες: —18,7 % τόν Ιούλιο,—20,3 % τόν Αύγουστο,—25,6 % τόν Σεπτέμβριο, και —24 % τόν Οκτώβριο.

Οι λόγοι της υποχωρήσεως της οικοδομικής δραστηριότητας συνδέονται άμεσα με την ασκούμενη περιοριστική πιστωτική πολιτική. Ανασταλτικό ρόλο έπαιξαν επίσης η χαμηλή ζήτηση κατοικιών, λόγω των πολύ υψηλών τιμών, ή υποχώρηση του πραγματικού εισοδήματος, καθώς και τα θεσπισθέντα φορολογικά τεκμήρια.

Η αποδυνάμωση ορισμένων απ' αυτούς τους παράγοντες (χαλαρότερη πιστωτική πολιτική, απαλλαγή της αγοράς πρώτης κατοικίας από τη φορολογία) θα ενισχύσει άσφαλώς την οικοδομική δραστηριότητα. Οποιαδήποτε όμως άνοδος θα γίνει αισθητή μετά τόν τέλος του τρέχοντος έτους.

2. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ. Δέν υπάρχουν ένδειξεις ουσιώδους μεταβολής τής καταστάσεως ή όποία χαρακτηρίζει τήν επενδυτική δραστηριότητα στη βιομηχανία τó α' έξάμηνο τού έτους, κατά τή διάρκεια τού όποιου διατηρήθηκε χαλαρή.

Ή εκτίμηση αὐτή προέρχεται κυρίως από τις προοπτικές τών βιομηχανιών πού μετέχουν στην έρευνα συγκυρίας, οί όποίες εμφανίζονται ιδιαίτερα μετριопαθείς και προβλέπουν για τó β' έξάμηνο 1980 μικρή μόνο άνοδο έναντι τού πρώτου έξαμήνου.

Κατά τó α' έξάμηνο, οί επενδύσεις στη βιομηχανία φαίνεται ότι μειώθηκαν. Αὐτό τουλάχιστον προκύπτει από τήν πορεία τών επενδύσεων σε μηχανήματα και έξοπλισμό, οί όποίες συνολικά, τó α' έξάμηνο τού 1980, μειώθηκαν κατά 4 % έναντι τού α' έξαμήνου τού προηγούμενου έτους.

Θά πρέπει πάντως να σημειωθεί, ότι όρισμένα σημεία βελτιώσεως έγιναν αισθητά στο β' τρίμηνο τού έτους, όταν οί δαπάνες για μηχανικό έξοπλισμό αύξήθηκαν κάπως (3,1 %) έναντι τού β' τριμήνου τού 1979. Συνολικά όμως τó έξάμηνο οί δαπάνες εμφανίζονται μειωμένες, λόγω τής σοβαρής πτώσεως πού είχε καταγραφεί τó α' τρίμηνο (-12,4 %).

VI. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

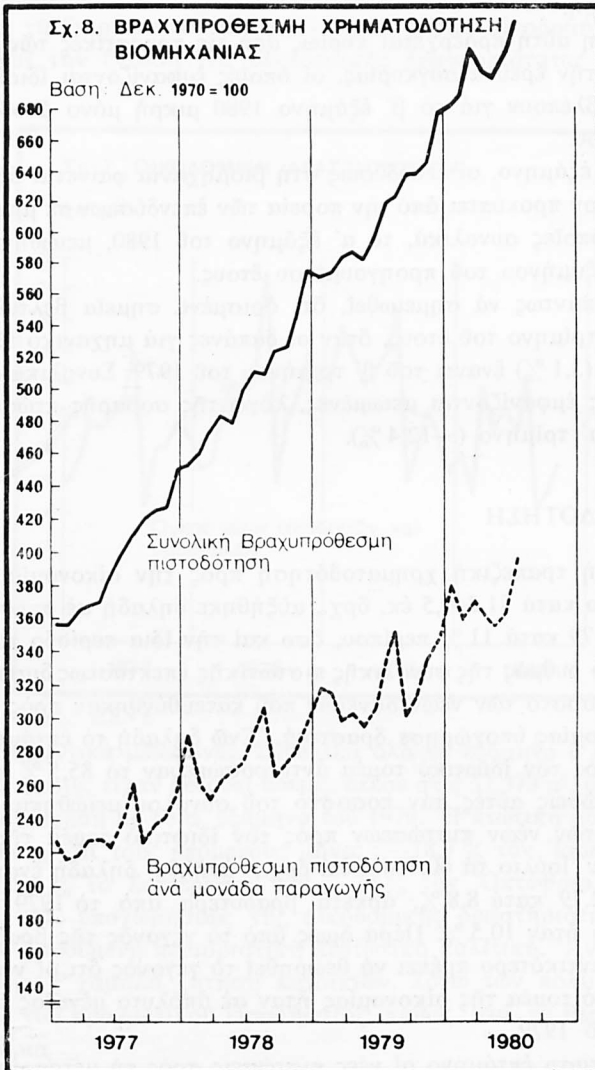
Ή συνολική τραπεζική χρηματοδότηση πρòς τήν οικονομία διευρύνθηκε μέχρι τόν Ίούλιο κατά 81.349,5 έκ. δρχ., αύξήθηκε δηλαδή σε σχέση με τά υπόλοιπα τής 31.12.79 κατά 11 % περίπου, όσο και τήν ίδια περίοδο τού 1979.

Ένώ όμως ó ρυθμός τής συνολικής πιστωτικής επέκτάσεως διατηρήθηκε άμετάβλητος, τó ποσοστό τών νέων δανείων πού κατευθύνθηκαν πρòς τόν ιδιωτικό τομέα τής οικονομίας υποχώρησε δραστικά. Ένώ δηλαδή τó έπτάμηνο τού 1979 οί πιστώσεις πρòς τόν ιδιωτικό τομέα αντιπροσώπευαν τó 85,5 % τού συνόλου, τó 1980 οί πιστώσεις αὐτές σαν ποσοστό τού συνόλου μειώθηκαν στο 74,6 %.

Τó σύνολο τών νέων πιστώσεων πρòς τόν ιδιωτικό τομέα τής οικονομίας έφθασε μέχρι τόν Ίούλιο τά 60.704,8 έκ. δρχ., ανήλθε δηλαδή έναντι τών υπολοίπων τής 31.12.79 κατά 8,8 %, άρκετά βραδύτερα από τó 1979 όταν ή αντίστοιχη επέκταση ήταν 10,5 %. Πέρα όμως από τó γεγονός τής βραδύτερης άνόδου, άκόμη σημαντικότερο πρέπει να θεωρηθεί τó γεγονός ότι οί νέες πιστώσεις πρòς τόν ιδιωτικό τομέα τής οικονομίας ήταν σε άπόλυτο μέγεθος έλαφρά μειωμένες έναντι τού 1979.

Στό υπό έξέταση έπτάμηνο οί νέες πιστώσεις πρòς τή μεταποίηση έφθασαν τά 33.230,2 έκ. δρχ., πού αντιπροσωπεύουν διέυρυνση τής τάξεως τού 10 %, όσο περίπου και πέρυσι. Ειδικότερα, οί βραχυπρόθεσμες πιστώσεις πρòς τή βιομηχανία και τά μεταλλεία διευρύνθηκαν κατά 8,8 % και οί μακροπρόθεσμες κατά 16,2 %.

Οι παραπάνω εξελίξεις θα πρέπει να θεωρηθούν ιδιαίτερα δυσμενείς, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη και η άνοδος των τιμών στην περίοδο αυτή. Οί πιστώσεις που

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Έπεξεργασία στοιχείων Ι.Ο.Β.Ε.

δόθηκαν στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας κρίνονται ιδιαίτερα ανεπαρκείς και η περιστολή αυτή δεν είναι βέβαια άσχετη με την υποχώρηση της παραγωγικής δραστηριότητας στη διάρκεια του έτους.

VII. ΤΙΜΕΣ

Ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν ἦταν ιδιαίτερα ταχεία καὶ τὸ γ' τρίμηνο τοῦ ἔτους. Εἰδικότερα, οἱ τιμές καταναλωτοῦ ἀυξήθηκαν κατὰ 24,5%, κατὰ μέσο ὄρο τοῦ Τριμήνου, ἔναντι τοῦ ἀντιστοιχοῦ γ' τριμήνου τοῦ 1979. Ὑπογραμμίζεται ὡστόσο ὅτι ἡ ἐξέλιξη τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ παρουσιάζει κάποιες ἀσθενεῖς ἐπιβραδυντικές τάσεις τοῦς μῆνες αὐτοῦς. Συγκεκριμένα, ἡ ἔναντι τοῦ προηγούμενου μήνα μεταβολή τοῦ δείκτη τιμῶν καταναλωτοῦ ἦταν τὸ 1979 καὶ 1980 ἡ ἀκόλουθη :

	1979	1980
Ἰούλιος	+1,3	-0,7
Αὔγουστος	-0,9	-1,0
Σεπτέμβριος	+2,9	+2,8

Ἔτσι ἡ μέση ἐτήσια αὔξηση τοῦ γ' τριμήνου παρουσιάζεται ἐλαφρῶς χαμηλότερη ἀπὸ ἐκείνη τοῦ β' τριμήνου πού εἶχε φθάσει τὸ 25,6%.

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἐπιβράδυνση συνεχίσθηκε καὶ τὸν Ὀκτώβριο, στὴ διάρκεια τοῦ ὁποῖου ἡ αὔξηση τοῦ γενικοῦ δείκτη τιμῶν καταναλωτοῦ ἔναντι τοῦ προηγούμενου μήνα ἦταν 2,6%, ἐλαφρὰ δηλαδὴ βραδύτερη ἀπὸ πέρυσι (2,7%).

Μὲ βάση τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα τοῦ δεκαμήνου Ἰανουαρίου - Ὀκτωβρίου ἡ μέση ἐτήσια αὔξηση τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ φτάνει τὸ 24,6% ἔναντι 18% τὸ ἀντίστοιχο δεκάμηνο τοῦ 1979. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ αὔξηση ὁλόκληρου τοῦ ἔτους θὰ κυμανθεῖ τελικῶς γύρω στὸ 25%.

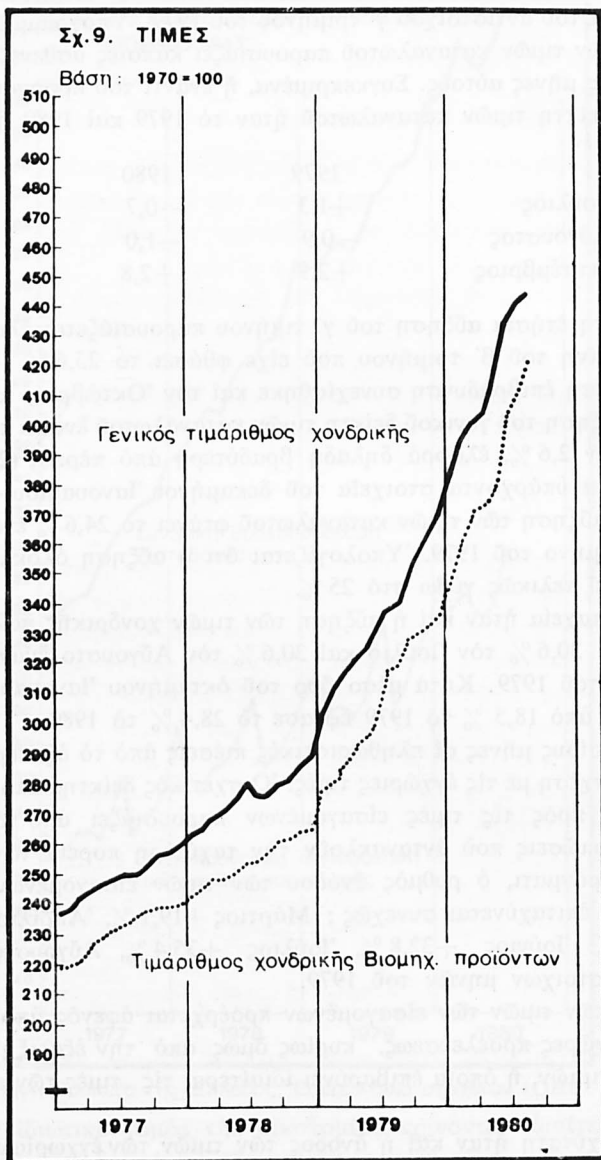
Ἰδιαιτέρως ταχεία ἦταν καὶ ἡ αὔξηση τῶν τιμῶν χονδρικής πωλήσεως τοῦς θερινοῦς μῆνες : 30,6% τὸν Ἰούλιο καὶ 30,6% τὸν Αὔγουστο ἔναντι τῶν ἀντίστοιχων μηνῶν τοῦ 1979. Κατὰ μέσο ὄρο τοῦ ὀκταμήνου Ἰανουαρίου - Αὔγουστου ἡ αὔξηση ἀπὸ 18,5% τὸ 1979 ἔφτασε τὸ 28,4% τὸ 1980.

Τοῦς τελευταίους μῆνες οἱ πληθωριστικὲς πιέσεις ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ ἐντάθηκαν σοβαρὰ σὲ σχέση μετὰ τὶς ἐγχώριες τιμές. Ὁ σχετικὸς δείκτης ἀποκλίσεως τῶν τιμῶν ἐγχωρίων πρὸς τὶς τιμές εἰσαγομένων παρουσιάζει ἀπὸ τὸν Μάιο καὶ μετὰ συνεχεῖς μειώσεις πού ἀντανακλοῦν τὴν ταχύτερη πορεία τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων. Πράγματι, ὁ ρυθμὸς ἀνόδου τῶν τιμῶν εἰσαγομένων προϊόντων ἀπὸ τὸν Μάρτιο ἐπιταχύνεται συνεχῶς : Μάρτιος +19,1%, Ἀπρίλιος +21,7%, Μάιος +28,9%, Ἰούνιος +32,8%, Ἰούλιος +35,4%, Αὔγουστος +34,2% ἔναντι τῶν ἀντίστοιχων μηνῶν τοῦ 1979.

Ἡ ἔξαρση τῶν τιμῶν τῶν εἰσαγομένων προέρχεται ἀφενὸς ἀπὸ τὴν πορεία τῶν τιμῶν στὶς χῶρες προελεύσεως, κυρίως ὁμως ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῶν συναλλαγματικῶν ἰσοτιμιῶν, ἡ ὁποία ἐπιβαρύνει ιδιαίτερα τὶς τιμές τῶν εἰσαγομένων προϊόντων.

Ἐξάλλου ταχύτατη ἦταν καὶ ἡ ἄνοδος τῶν τιμῶν τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, ἡ ὁποία κυμάνθηκε γύρω στὸ 29% τὸν Ἰούλιο καὶ τὸν Αὔγουστο σὲ σχέση μετὰ

τοὺς ἀντίστοιχους μῆνες τοῦ 1979. Ἀπὸ δὲ τὰ ἐγχώρια προϊόντα, σοβαρότερη ἦταν ἡ αὐξηση ποὺ παρουσίασαν οἱ τιμές τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, ἐνῶ οἱ τιμές τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἐμφανίζουν μετριοπαθέστερη πορεία.

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ἐπεξεργασία στοιχείων: Ι.Ο.Β.Ε.

Τὸν Ἰούλιο καὶ τὸν Αὐγούστο ἡ αὐξηση τῶν βιομηχανικῶν τιμῶν ἦταν πάνω ἀπὸ 30 % σὲ σχέση με τοὺς ἀντίστοιχους μῆνες τοῦ 1979, χωρὶς σοβαρὲς ἐνδείξεις ὅτι ἐπικεῖται κάποια χαλάρωση τῆς ἀνοδικῆς πορείας.

Οί ανατιμητικές τάσεις στο βιομηχανικό τομέα προέρχονται κυρίως από την πλευρά του κόστους το οποίο παρουσιάζει σοβαρή επιβάρυνση όλων των συστατικών μερών του.

Σοβαρότερη υπήρξε η επίδραση των αυξήσεων του έργατικού κόστους, σε συνδυασμό με την εξέλιξη της παραγωγικότητας. Καθώς οί ονομαστικές άμοιβές αυξάνουν από την άρχή του έτους με ρυθμό 24 - 28 % ενώ η παραγωγικότητα της εργασίας μένει στάσιμη, η μειώνεται ελαφρά, οί πληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά αυτή πολλαπλασιάζονται.

Ένας δεύτερος παράγων που συμβάλλει στη διεύρυνση του κόστους των βιομηχανικών προϊόντων είναι η σημαντική επιβάρυνση του κόστους της χρηματοδότησεως— και ιδιαιτέρως των κεφαλαίων κινήσεως—που προκύπτει από τὰ ιδιαιτέρως ύψηλά επιτόκια που ισχύουν τούς τελευταίους μήνες.

Τέλος, με ταχύτητα αυξάνουν και οί τιμές πρώτων ύλων : τὸ γ' τρίμηνο του έτους η μέση αύξηση των πρώτων ύλων ήταν 23,8 %. Δέν προβλέπεται ότι η επίδραση των παραπάνω παραγόντων θά αποδυναμωθεί στο τελευταίο τρίμηνο του έτους. Αντίθετα τὸ έργατικό κυρίως κόστος θά πρέπει νά επιβαρυνθεί ακόμη περισσότερο. Συνεπὼς η πορεία των βιομηχανικῶν τιμῶν θά συνεχίσει νά είναι έντονα άνοδική. Ὑπολογίζεται ότι η μέση αύξηση του έτους θά κυμανθεί γύρω στο 30 %.

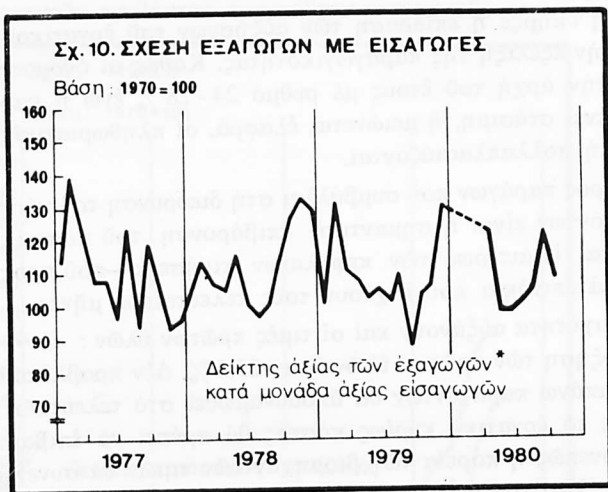
VIII. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Ἡ υποχώρηση τῆς ζήτησεως και η ύφεση τῆς οικονομικῆς δραστηριότητας, σὲ συνδυασμό με τὰ μέτρα αὐτοπεριορισμοῦ εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα σοβαρή επιβράδυνση του ρυθμοῦ ἀνόδου των εισαγωγῶν. Ἡ συναλλαγματική δαπάνη γιὰ εισαγωγές στο γ' τρίμηνο του έτους περιορίσθηκε σὲ 2.701 ἐκ. δολλάρια, ποσὸ μειωμένο σὲ σχέση με τις ἀντίστοιχες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν τὸ α' και β' τρίμηνο, και μόλις κατὰ 5,6 % ἀνώτερο ἀπὸ τὸ γ' τρίμηνο του 1979. Συνολικά δέ, η άνοδος των εισαγωγῶν τὸ ἐννεάμηνο Ἰανουαρίου—Σεπτεμβρίου μόλις ὑπερέβη τὸ 9 % ἐνῶ τὸ ἐννεάμηνο 1979 ήταν 34,8 %.

Ἡ σοβαρή χαλάρωση του ρυθμοῦ ἀνόδου των εισαγωγῶν εἶχε εὐνοϊκές ἐπιπτώσεις στο ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο τῆς χώρας. Οί ἐπιπτώσεις ὅμως αὐτὲς ἀποδυναμώθηκαν ἀπὸ τὸ γεγονός ότι η ἐπιβράδυνση τῆς ἀνόδου των εισαγωγῶν συνοδεύθηκε ἀπὸ ἀντίστοιχη ἐπιβράδυνση τῆς ἀνόδου των ἐξαγωγῶν. Στο ἐννεάμηνο Ἰανουαρίου - Σεπτεμβρίου οί πληρωμές γιὰ ἐξαγωγές αὐξήθηκαν κατὰ 10 % ἔναντι 33,7 % τὸ ἀντίστοιχο ἐννεάμηνο του 1979.

Οί παραπάνω ἐξελίξεις ἐπηρέασαν τὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο του ὁποίου τὸ ἔλλειμμα στο γ' τρίμηνο του 1980 μειώθηκε ελαφρά ἔναντι του προηγούμενου τριμήνου, αὐξήθηκε δέ ἔναντι του γ' τριμήνου του 1979 μόνο κατὰ 0,7 %.

Όλοκληρη την περίοδο Ιανουαρίου—Σεπτεμβρίου ή διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου περιορίστηκε στο 8,5 % ενώ πέρυσι ήταν 35,5 %.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος. Έπεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ.

* Λόγω ελλείψεως αναλυτικών στοιχείων για το γ' τρίμηνο 1980, οι παρατηρήσεις Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου βασίζονται σε κατά προσέγγιση τιμές.

Έάν, όπως προβλέπεται, ή παραπάνω πορεία συνεχισθεί και στο τελευταίο τρίμηνο του έτους τότε διαγράφονται σαφείς προοπτικές βελτιώσεως του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας στη διάρκεια του 1980.